

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ АГЕНТТІГІ

В основном такие сигналы поступают из Туркестанской, Северо-Казахстанской, Кызылординской, Алматинской областей, городов Алматы, Нур-Султан, Шымкент. Большинство коррупционных случаев происходили в стенах полиции, государственных больниц и поликлиник, налогового департамента, при обращении к частным судебным исполнителям и компаниям с государственным участием.

Наиболее распространена практика волокиты, халатности, формализма, предоставления ответов с размытыми формулировками, бездействия при проведении расследований фактов мошенничества, кражи, превышения должностных полномочий, некомпетентности.

Чаще всего заявители обращались с жалобами на блогеры министров внутренних дел, здравоохранения, юстиции, труда и социальной защиты, председателя Агентства по противодействию коррупции и председателя Комитета государственных доходов Министерства финансов, акимов Акмолинской, Туркестанской, Костанайской, Алматинской областей и г. Нур-Султан.

1. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ АГЕНТТІГІНІҢ ҚҰРЫЛУЫ ТУРАЛЫ

Мемлекеттік қызмет жүйесін және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды одан әрі жетілдіру мақсатында, **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл ұлттық бюросы** Мемлекет басшысының 2019 жылғы 13 маусымдағы Жарлығымен **Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет)** болып қайта құрылды.

Ұлттық бюро Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің құрамындағы ведомство болса, Жарлыққа сәйкес Агенттік **сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда ерекше кешенді құзыреттер** бөлінген тәуелсіз құқық қорғау органы болып табылады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі сыбайлас жемқорлықпен күресті күшейтуге және оның алдын алу тиімділігін арттыруға бағытталған.

2. АГЕНТТІКТІҢ ПАЙЫМЫ, МИССИЯСЫ МЕН ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ

Агенттіктің миссиясы алкалы түрде тұжырымдалды.

Оны іске асыру тәсілдерді, ойлауды және іс-әрекеттің барлық үйреншікті алгоритмін өзгертуді көздейді.

Агенттіктің барлық бастамалары нақты **құндылықтар** арқылы жүзеге асырылатын болады.

ПАЙЫМ

ҚАЗАҚСТАННЫҢ АЗАМАТТАРЫ МЕН МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРЫН СЫБАЙЛАС ЖЕТҚОРЛЫҚТАН ҚОРҒАЙТЫН АШЫҚ, КӘСІБИ ЖӘНЕ ТИІМДІ ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ ОРГАНЫ

МИССИЯ

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНЫҢ САУЛЫҒЫ ҮШІН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚТЫҢ ЖОЛЫН КЕСУ

(Бұрын «Мемлекеттік қызмет, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл, мемлекеттік қызметтерді көрсету сапасын бағалау және мемлекеттік барылау салаларында бірыңғай мемлекеттік саясатты іске асыру»)

ҚҰНДЫЛЫҚ

ӘДІЛДІК. ПАРАСАТТЫЛЫҚ. СЕНІМ.

По результатам опроса также были определены регионы и государственные органы, где чаще всего люди сталкиваются с коррупцией, а также сформирован перечень наиболее коррумпированных государственных должностей, типичные причины и обстоятельства коррупционных сделок, суммы взяток.

По мнению граждан, чаще всего решать вопросы неформальным путем приходится в Жамбылской, Атырауской, Алматинской, Мангистауской, Карагандинской, Кызылординской областях и г. Алматы.

Наиболее коррумпированными госорганами обозначены военкоматы, государственные детские сады, отделы регистрации актов гражданского состояния (ЗАГС), таможня.

Граждане озвучили более 70 причин, вынуждающих давать взятки. Самые распространенные – лечение у хорошего специалиста, трудоустройство, оформление земельного участка, устройство ребенка в детский сад и нарушение правил дорожного движения.

По мнению предпринимателей, наиболее коррумпированными регионами являются города Алматы, Нур-Султан, Шымкент, Алматинская, Мангистауская, Карагандинская, Атырауская, Кызылординская области.

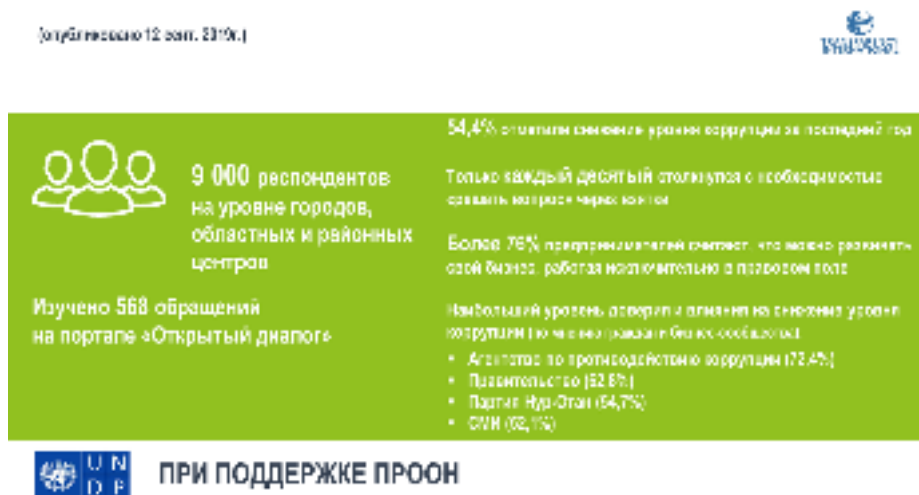
Бизнес чаще сталкивается с коррупцией в налоговых органах, управлениях земельных отношений, районных акиматах, полиции, противопожарной службе и на таможне. Чаще всего предприниматели вынуждены неформально решать вопросы при оформлении разрешительных документов, проверке пожарной безопасности, получении земельного участка и его последующем оформлении под строительство, таможенном досмотре.

Стоит отметить, что на вовлеченность в коррупцию респондентов влияет не частота обращений, а степень заинтересованности получателя в услуге. Две трети опрошенных сообщили, если работник какого-либо ведомства хочет получить взятку, то он будет намеренно затягивать решение вопроса, проявлять волокиту, превышать должностные полномочия.

Опрошенные отметили, что чаще договоренность о неформальном решении вопроса достигалась на уровне специалистов отделов. При этом суммы взяток варьируются от 500 до 500 000 тенге.

Дополнил палитру коррупционных кейсов анализ жалоб с портала «Открытый диалог». 19,8% жалоб содержали информацию о том, что заявители при обращении в государственные органы сталкивались с коррупцией.

5. «МОНИТОРИНГ СОСТОЯНИЯ КОРРУПЦИИ В КАЗАХСТАНЕ» ПО ЛИНИИ TRANSPARENCY KAZAKHSTAN АГЕНТСТВА

В рамках исследования «Мониторинг состояния коррупции в Казахстане», реализованному благодаря финансовой поддержке Программы развития ООН, эксперты Transparency Kazakhstan опросили **9 000 респондентов на уровне городов, областных и районных центров** и изучили **568 обращений, поступивших на портал «Открытый диалог»**.

Так, больше половины респондентов, а именно **54,4%**, отметили **снижение уровня коррупции за последний год**. Более того, только каждый десятый из опрошенных столкнулся с необходимостью решать вопрос через взятки.

Следует отметить позитивную картину в бизнес-сообществе. В частности, **более 76% опрошенных предпринимателей** считают, что в Казахстане вполне можно развивать свой бизнес, не давая взятку и работая исключительно в правовом поле.

Наибольшее доверие и влияние на снижение уровня коррупции, по мнению граждан и бизнес-сообщества, имеют **Агентство по противодействию коррупции (72,4%)**, Правительство (62,8%), партия Нур-Отан (54,7%) и средства массовой информации (52,1%).

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің **бірегей коммуникациялық фирмалық стилі** жасалды.

Төменде Агенттіктің эмблемасы (елтаңба) және коммуникациялық логотипі ұсынылған.

Эмблемада біздің коммуникациялық логотипіміз бен қалқанның ішіндегі ұлттық туымыздағы бүркіт үйлестірілген, ал төменгі жағында Агенттіктің құндылықтары – **әділдік, парасаттылық, сенім** белгіленген. Яғни, елтаңба біздің осы құндылықтарды ұстанатындығымызды көрсетеді.

Біз осы құндылықтарға сүйене отырып, фирмалық түстерді айқындадық:

- Аспан түстес – **әділдікті**, кемелдікке, жаңаруға ұмтылуды, теңгерімділікті бейнелейді.
- Ақ түс – **парасаттылық**, адалдық, сатылмаушылық, тазалықпен үндеседі.
- Көк түс – **сенімділік**, қауіпсіздік және тұрақтылық.

3. АГЕНТТІК ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

Агенттіктің құрылымы баяндалған құндылықтарды ескере отырып құрылды, бұл ретте шетелдік біршама **табысты сыбайлас жемқорлыққа қарсы органдардың** үлгісі негізге алынды.

Алдын алуды, ағартуды және қылмыстық-құқықтық сипаттағы шараларды **ұтымды үйлестіру** ғана сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы шешуші өзгеріске қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Агенттіктің жаңа құрылымы **сыбайлас жемқорлықтың алдын алудың** басымдығын көрсетеді. Сондықтан аталған бағытты күшейту үшін, қоғамның қазіргі жағдайы мен қажеттіліктерін ескере отырып, **жаңа үш департамент** құрылды.

ПРЕВЕНЦИЯ – АГЕНТТІКТІҢ БАСЫМДЫҒЫ

<p>Превенция департаменті</p> <p>сыбайлас жемқорлыққа қарсы департамент, сыбайлас жемқорлық құрылымдарына талдау және олардан қорғану, денсаулық сақтау және қаржылық реттеу</p>	<p>Парасаттылық департаменті</p> <p>адамның қарым-қатынасы, саяси партиялар, қылмыстық іс-қимылдар, қылмыстық іс-қимылдар, қылмыстық іс-қимылдар</p>	<p>Серіктестік департаменті</p> <p>саяси партиялар, қылмыстық іс-қимылдар, қылмыстық іс-қимылдар, қылмыстық іс-қимылдар</p>
---	---	--

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ ОРГАНДАРЫ ҮШІН
ОҚЫС ОҚИҒА

Введение института проверки на добропорядочность Integrity Check (Testing)

Это аналог служебной проверки в отношении сотрудников правоохранительных и контрольно-надзорных органов, которая будет осуществляться в рамках особого производства (конфиденциальными методами) и строго с санкции суда.

Законодательно предлагается установить гарантии защиты от злоупотреблений, такие как:

- ограничение периода проверки (не более 1 месяца);
- запрет на повторное проведение проверки в отношении одного и того же лица в течение определенного промежутка времени (не чаще одного раза в два года).

В случае выражения согласия на получение взятки, иных выгод и преимуществ тестируемый (проверяемый) будет подлежать увольнению. При этом в отношении него будет установлен запрет на занятие государственных должностей в течение последующих трех лет.

Введение института юридических лиц публичного права и передача им отдельных государственных функций

НПП «Атамекен» начата разработка концепции законопроекта. Кроме того, проводится анализ действующих в Казахстане организаций, которые, не являясь госорганами, реализуют публичные функции и могут быть отнесены к юридическим лицам публичного права (например, республиканские палаты оценщиков, судебных исполнителей и др.).

Создана рабочая группа при министерстве национальной экономики, в рамках которой данный вопрос будет более детально проработан.

Введение института комплаенс-служб в квазигосударственном секторе

Данный институт уже реализуется в отдельных национальных компаниях. Предлагается законодательно урегулировать его. Типовое положение о комплаенс-службах будет утверждаться Агентством.

Введение дифференцированной системы поощрения граждан за сообщения о фактах коррупции

По преступлениям, где сумма взятки или ущерб свыше 2,5 млн. тенге, предлагается установить 10% от суммы взятки или причиненного ущерба, установленного приговором суда, но не более порогового уровня (к примеру, 10 млн. тенге).

4. ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ИНИЦИАТИВЫ АГЕНТСТВА

20 мая т.г. состоялось совещание под председательством Главы государства К.К. Токаева по вопросам противодействия коррупции с участием руководителей государственных органов и акимов областей и городов республиканского значения.

Агентству поручено совместно с госорганами выработать консолидированные решения по ряду антикоррупционных мер.

В настоящее время ведется **комплексная работа по подготовке нового пакета антикоррупционных реформ**, нацеленных на **кардинальное снижение уровня коррупции**.

Введение института отставки первых руководителей госорганов (акимов)

Руководители будут обязаны подавать в отставку после вступления в законную силу обвинительного приговора суда или решения о прекращении уголовного дела по нереабилитирующим основаниям за совершение коррупционных правонарушений их подчиненными. Перечень таких видов определяется и будет законодательно закреплён.

Восстановление антикоррупционной экспертизы нормативно-правовых актов

Соответствующие поправки уже находятся на рассмотрении Сената.

Ответственный орган по антикоррупционной экспертизе, порядок ее проведения, в том числе с привлечением неправительственных организаций, будут определены Правительством отдельным подзаконным актом.

Введение ответственности за незаконное обогащение

Предполагает установление гражданско-правовой ответственности за существенное несоответствие расходов доходам.

Неподтвержденные доходы предлагается взыскивать в доход государства, а в отношении государственных служащих помимо этого также применять увольнение. При этом лица, ранее уволенные в связи с незаконным обогащением, не могут быть приняты на государственную службу в течение последующих трех лет.

Обязательность опубликования госслужащими деклараций о доходах и расходах

Законом «О противодействии коррупции» уже установлена обязанность отдельных категорий государственных служащих по опубликованию деклараций.

В целях введения этой обязанности для всех государственных служащих соответствующий перечень лиц, декларации которых подлежат опубликованию, будет дополнен государственными служащими корпуса «Б», а также военнослужащими, сотрудниками правоохранительных органов.

ПРЕВЕНЦИЯ ДЕПАРТАМЕНТИ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізумен, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдаумен және оларды кезекті жоюмен айналысады, әкімшілік кедергілер мен бюрократиялық рәсімдерді қысқарту бойынша кешенді жұмыс жүргізеді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг сақ болуға және біздің азаматтардың әлеуметтік көңіл-күйіне әсер ететін «ауытқу нүктелерін» анықтауға мүмкіндік береді.

Бұл үшін БАҚ-тағы, интернет-кеңістіктердегі, әлеуметтік желілердегі жарияланымдарға жүйелі бақылау жүзеге асырылады. Халықтың алаңдаушылығын туғызатын мәселелерге біздің тарапымыздан дереу ден қойылады.

Қазіргі уақытта осындай мониторинг өткізу жөніндегі тәсілдер жетілдірілді. Агенттік Төрағасының бұйрығымен оның **циклдік және тақырыптық** екі формасы айқындалды.

Бірінші форма қоғам өмірінде үнемі қайталанып отыратын циклдік оқиғалар мониторингіне бағдарланған, мысалы, ауыл шаруашылығы жұмыстарына жыл сайын субсидиялар бөлу, ҰБТ өткізу, гранттар бөлу және басқасы.

Мониторингтің екінші формасы осы немесе өзге саладағы проблемалық мәселелерді зерделеуге бағытталған. Бұл қоғамға, не белгілі бір мақсатты топтың проблемаларына әсер ететін жаңа заңнамалық норманы енгізу болуы мүмкін.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІН ТАЛДАУ

(2018 жылдың 6 айы үшін)

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдауды ЭБДҰ сарапшылары сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдағы алдын алудың тиімді тетігі ретінде таныды.

2019 жылдың басынан бері Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінде, «ҚазАвтоЖол» ҰК АҚ-да, Денсаулық сақтау министрлігінің Дәрілік заттарды сараптау ұлттық орталығы ҰК АҚ-да, Ауыл шаруашылығы министрлігінің Ветеринариялық бақылау және қадағалау комитетінде, Мемлекеттік кірістер комитетінің кедендік бағыты бойынша, Ұлттық олимпиада комитетінде, Ұлттық экономика министрлігінің Мемлекеттік материалдық резервтер комитетінде талдаулар жүргізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жеті талдаудың үш жағдайында ұйымның өз бастамасы бойынша өткізілді. Бұл қоғамда сыбайлас жемқорлыққа көзқарастың өзгергендігінің және оны қабылдамау мәдениетінің қалыптасқандығының айқын көрінісі.

Мемлекеттік органдар басшылығының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жоюға деген осындай қызығушылығы ведомстволық мүдделерден ығысуға және проблемаларды шешудің қоғамның қажеттіліктеріне барынша анық сәйкес келетін жолдарын ғана анықтауға мүмкіндік береді.

Жүргізілген талдаулар қорытындылары бойынша сыбайлас жемқорлықтың анықталған себептері мен жағдайларын жою бойынша нақты шаралар әзірленуде.

Талдау нәтижелері қоғамдастық өкілдерімен бірлесіп республикалық деңгейде ашық және кеңінен талқылануда.

Агенттіктің және талдау жасалған мемлекеттік органның аумақтық бөлімшелері, әкімдіктер, арнайы мониторингтік топтардың, «Атамекен» өңірлік кәсіпкерлер палаталарының мүшелері бейне-конференция байланысы арқылы тыңдалымдарға қатысады.

Талдау қорытындыларын қарастырудың осындай тәсілі өңірлердің пікірін ескеруге, олардың қажеттіліктеріне ден қоюға, осындай немесе басқа да мәселелерді шешу бойынша нақтылы тапсырмалар беруге мүмкіндік жасайды.

Қазіргі жағдайда кез келген мемлекеттік орган қоғам тарапынан нақты және пәрменді қолдау арқылы ғана табысқа жете алады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тиімді іс-қимылды, атап айтқанда, халықтың белсенді қатысуымен ғана жүзеге асыруға болады.

Агенттіктің «1424» Call-орталығы азаматтарға тегін ақпараттық-консультациялық қолдау көрсетеді. Операторлар агенттіктің қызметі туралы сұрақтарға жауап беріп, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет пен оның қызметкерлерінің жұмысына шағымдар, ұсыныстар мен пікірлерді қабылдайды, жұмысқа түсу тәртібін түсіндіреді.

Упор сделан на **МОДЕРНИЗАЦИЮ КАДРОВОЙ ПОЛИТИКИ АГЕНТСТВА**. Цель – ошутимое повышение качества человеческого капитала через рекрутинг высококлассных специалистов и развитие компетенций у действующих сотрудников.

Ставку в своей работе мы намерены делать не только на лучшие практики и современные технологии, но и, в первую очередь, на **развитие человеческого капитала**.

Приоритет при отборе отдается выпускникам зарубежных вузов, стипендиатам программы «Болашақ», обладателям степени магистра и доктора PhD.

В рамках года молодежи Агентством реализуется рекрутинговый проект **«30 новых лиц Антикоррупционной службы»**. Данный проект является первым шагом к формированию новой генерации сотрудников антикоррупционной службы. То есть из вчерашних студентов мы будем возвращать высокопрофессиональных специалистов на основе ценностей справедливости, добропорядочности и доверия.

Учитывая многоаспектный и сложный характер работы по противодействию коррупции, в новой структуре Агентства будет создан **центр непрерывного обучения и повышения квалификации личного состава**.

Выстраивается система обучения в течение карьеры и повышения квалификации сотрудников с акцентом на развитие таких навыков, как лидерство, креативность, ориентация на граждан, ораторское мастерство, работа в команде и др.

Расширен спектр деятельности **ОПЕРАТИВНО-СЛЕДСТВЕННЫХ ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ**, ранее функционировавших в Национальном Бюро.

Агентство расследует факты взяточничества, растрат и хищений, злоупотребления должностными полномочиями, служебного подлога, воспрепятствования предпринимательской деятельности и др. в государственном секторе.

За счет внутренних резервов созданы **ДВА НОВЫХ ДЕПАРТАМЕНТА**. Они занимаются выявлением и расследованием коррупционных правонарушений в квазигосударственном секторе, а также судебных и правоохранительных органах.

Это решение продиктовано, во-первых, стратегической значимостью искоренения коррупции в деятельности национальных холдингов, компаний и предприятий с государственным участием, осваивающих огромные средства.

Во-вторых, серьезно подрывает доверие общества уровень коррупции в правоохранительных и судебных органах. Все страны, добившиеся ощутимых результатов в снижении уровня коррупции, начинали с правоохранительных органов.

Скорейшее изменение ситуации в этих структурах обеспечит мультипликативный эффект, способный свести к минимуму коррупцию и в других сферах.

Орталық сыбайлас жемқорлық фактілері, оның ішінде жасалған немесе дайындалып жатқан құқық бұзушылықтар жөнінде, сондай-ақ кәсіпкерлік қызметке кедергі келтіру жағдайлары туралы телефон хабарламаларына тәулік бойы ден қояды.

Егер бұрын қылмыстық істер бақылау-қадағалау органдары тарапынан жедел әзірлемелер мен құжаттық тексеру материалдары негізінде қозғалса, бүгінгі таңда Агенттік, сондай-ақ **бей-жай емес азаматтардың хабарламаларына** да сүйеніп отыр.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасады деген күдік туралы қоңырау түскен кезде оператор абонентті Агенттіктің кезекші офицерімен дереу қосады, ол хабарламаны тіркейді және жедел ден қою шараларын қабылдайды.

Осылайша, әрбір хабарлама уақтылы тексеріледі. Жеткілікті негіздер болған кезде сотқа дейінгі тергеу басталады.

Call-орталық арқылы келіп түскен хабарламалардың нәтижелері бойынша ашылған қылмыстық істер саны артуда.

Егер өткен жылы **32 іс қозғалса**, ағымдағы жылдың **8 айында** сотқа дейінгі **41** тергеу тіркелді.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлаған немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға өзге де жолмен жәрдемдескен адамдарға, егер кінәлі адамға қатысты әкімшілік жаза қолдану туралы сот қаулысы немесе айыптау үкімі заңды күшіне енген болса, **біржолғы ақшалай сыйақы** төленеді.

*Көтермелеу мынадай мөлшерде белгіленеді:

- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық туралы әкімшілік істер бойынша – 30 АЕК;
- сыбайлас жемқорлық қылмыстар туралы қылмыстық істер бойынша – 40 АЕК;
- сыбайлас жемқорлық қылмыстары бойынша орташа ауырлықтағы қылмыстық істер бойынша – 50 АЕК;
- ауыр санаттағы сыбайлас жемқорлық қылмыстар туралы қылмыстық істер бойынша – 70 АЕК;
- аса ауыр санаттағы сыбайлас жемқорлық қылмыстар туралы қылмыстық істер бойынша – 100 АЕК.

УГОЛОВНО-ПРАВОВЫЕ МЕРЫ (за 8 мес. 2019 г.)

Изобличено
882 лица
(24,7% от общего количества
12 814 человек)

Закреплено **80% дел**
(20,1% от общего количества)
из них **47%**
направлены в суд

Установленный ущерб
рост в 2 раза
(в среднем за 8 мес. 2019 г.)
21,2 млрд

Зарегистрировано
1 885
уголовных правонарушений
из них коррупционных:
3/4 (1 395)

Применяются меры по снижению репрессивности
уголовного процесса
из 15 случаев вынесены постановления (143 из 104)
и 13 14 заключены в государственную тюрьму (20 06 из 44)
Исполнено государственного соглашения:
с 11 июля 2018 года вынесены постановления
о заключении в тюрьму 150 из 157

Возмещено
95%
(17% от общего объема)

Парасаттылық идеологиясы сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті күшейтудің тұжырымдамалық негізі болып айқындалған.

Парасаттылық қоғамдық мүдделердің басымдығына бағытталған қазіргі заманғы мемлекеттік басқарудың барлық жүйесінің іргетасы болып табылады.

Бұл адалдық, әдептілік, заңдылық, сатылмаушылық, әділдік, рухани тұрақтылық сияқты құндылықтарды біріктіретін кешенді ұғым.

ЭЫДҰ-да жария **парасаттылық (public integrity) тұжырымдамасы** іске асырылуда. Мұнда мемлекеттік органдардың ашықтығы, айқындығы және есеп берушілігі, азаматтардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы кемел мәдениеті мен тиісті құқық қолдану тәжірибесі туралы айтылады.

Біз өз қызметімізде үкіметтік емес сектор мен сарапшылардың әлеуетіне сүйенеміз.

Агенттікте қоғамдық және сараптамалық кеңестер құрылуда. Соңғысының құрамына отандықпен қоса шетелдік мамандар да енді.

Жан-жақты консультациялық қолдау сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сондай-ақ адалдық мәдениетін ұлғайтуда инновациялық тәсілдерді әзірлеуге кешенді түрде қарауға көмектеседі.

Біз қоғамдастықты жұмысымызға тартуды едәуір арттыра отырып, өзара іс-қимылды жаңа деңгейіне шықтық. Бізде арнайы мониторингтік топтар (еліміздің барлық өңірлеріндегі қоғамдық белсенділер), сыбайлас жемқорлыққа қарсы бірінші медиа орталық, "Жаңару" қоғамдық бірлестігі, "Қазақстанда парламентаризмді дамыту қоры" ҚҚ, "Нұр Отан" партиясының жастар қанаты, адалдық мәдениеті бойынша лекторлар пулы секілді және т. б. сенімді серіктестер бар.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы күн тәртібі сарапшылардың пікірі мен қоғамның сұранысын ескере отырып құрылады. Арнайы мониторингтік топтар мен "Адалдық алаңы" жобалық кеңселері халықпен сапалы кері байланысты қамтамасыз етуде және үкіметтік емес сектордың сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты қалыптастыруға қатысуын қамтамасыз ету алаңдары болды.

ДЕПАРТАМЕНТ ПАРТНЕРСТВА реализует информационную имиджевую политику Агентства по обеспечению взаимодействия со средствами массовой информации в части освещения основных направлений деятельности, а также обеспечивает сопровождение деятельности Агентства в сотрудничестве с государствами и международными организациями в рамках международного сотрудничества.

Обратная связь с общественностью осуществляется посредством проведения еженедельных пресс-конференций, ведению официальных аккаунтов Агентства в социальных сетях, выступлений сотрудников на различных коммуникационных площадках, вовлечению граждан в мероприятия Агентства.

Немаловажное значение имеет наша **работа с международными организациями в сфере противодействия коррупции.**

2 сентября 2019 года в г. Вена (Австрия) подписан **меморандум о взаимопонимании между ООН и Агентством.**

Главой государства подписан Указ от 27 августа 2019 года № 139 «О подписании Соглашения между Республикой Казахстан и Советом Европы в отношении привилегий и иммунитетов представителей членов Группы государств против коррупции и членов оценочных групп». Подписание с **ГРЕКО** состоится **15 октября** в г. Страсбург (Франция).

Прорабатывается вопрос об **открытии Офиса регионального советника Управления Верховного комиссара ООН по наркотикам и преступности.** Размещение советника в Казахстане придаст дополнительный импульс усилению антикоррупционной политики и расширению международного сотрудничества как внутри региона, так и с внешним миром.

2-4 октября состоится **8-е заседание Ассамблеи Международной антикоррупционной академии (ИАСА, Австрия) в г. Нур-Султан.**

Искоренение коррупции возможно только при наличии зрелой общественной культуры добропорядочности, что требует масштабного просвещения, создания атмосферы доверия в обществе, утверждения уважения к духу и букве закона.

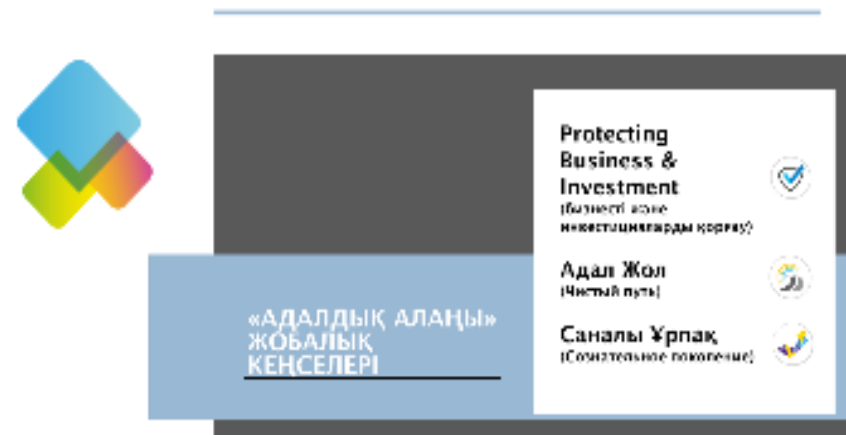
Для студентов высших учебных заведений на базе Академии государственного управления при Президенте РК впервые проводятся **летние школы добропорядочности**, целью которой является формирование антикоррупционной модели поведения в молодежной среде и подготовка молодых представителей антикоррупционного движения новой формации.

Агентством совместно с **Transparency Kazakhstan**, ОБСЕ и ПРООН по всей стране реализованы летние антикоррупционные школы.

В рамках них **715 волонтеров** ознакомились с прикладными инструментами и пошаговыми рекомендациями в области противодействия коррупции, реальными примерами эффективного антикоррупционного сотрудничества, стратегиями, которые можно использовать для преодоления негативных последствий коррупции.

Выпускники этих школ сформировали **пул лекторов**, включающий **500 активистов**, ставших «послами» добропорядочности. На волонтерской основе ими проводятся лекции, тренинги, направленные на развитие в обществе антикоррупционной культуры, этичности. К примеру, при их активном участии в летних лагерях более **10 000 школьников** (в том числе дети из г.Арысь) прошли тренинги по развитию духовно-нравственных качеств. В целом охват школами добропорядочности на данный момент составил порядка **40 000 человек**.

ПАРАСАТТЫЛЫҚ ДЕПАРТАМЕНТІ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру тұрғысынан тиісті идеологияны ілгерілеті отырып, мемлекеттік органдармен және азаматтық қоғаммен өзара тығыз іс-қимылда («отбасынан – еңбектегі мансапқа дейін» қағидаты бойынша) жұмыс жасайды.

Драйвері **«Адалдық алаңы» («Сыбайлас жемқорлықтан таза өңірлер»)** жобасы болып табылады, оның аясында сондай-ақ «Protecting business and investments», «Саналы Ұрпақ» («Сознательное поколение») бағыты іске асырылуда.

«Адалдық алаңы» жобасының басты мақсаты әлеуметтік-маңызы бар салаларда сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою болып табылады.

Жобаның міндеттері:

- мемлекеттік қызмет көрсету кезінде азаматтар үшін қолайлы жағдай жасау;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру;
- қоғамдық бақылауды күшейту;
- адалдық идеологиясын ауқымды ілгерілету.

Бюджет қаражатын тиімді бөлу және үнемдеу мақсатында штат саны мен артық алаңдарды оңтайландыру, сондай-ақ әкімшілік шығындарды қысқарту жолымен мемлекеттік органдарды, медициналық, білім беру мекемелерін трансформациялау жалғасуда.

Мемлекеттік органдардың ашықтығын арттыру бойынша жұмыс жүргізілуде. Open space форматында 400-ге жуық мекеме жұмыс істейді, жылдың соңына дейін республика бойынша тағы да 620 алаң ашу жоспарланып отыр. Бұл сондай-ақ айтарлықтай үнемдеуді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Біңғайлы фронт-кеңселері бар **сервистік әкімдіктер** ашылуда (аудандық әкімдіктер мен ауылдық округтерге дейін). Мемлекеттік мекемелердің, шамамен, 2000 бірінші басшысы бірінші қабаттарға көшірілді, жылдың соңына дейін тағы осынша саны қамтылатын болады. Жүргізілген жұмыстың нәтижесінде тұрғындарға қызметтер көрсету қолайлылығы артты және ақпаратқа оңайлатылған қол жеткізудің барлық қажетті жағдайлары қамтамасыз етілді.

Халыққа **атаулы әлеуметтік көмек төлеу мониторингі** жүргізіледі. Жүргізілген мониторинг нәтижесі бойынша аталған жәрдемақыны артық төлеу және дұрыс тағайындамау фактілері анықталды.

Бүкіл ел бойынша ашылып жатқан **дүңгіршектер, дүкендер, кассалар және адалдық турниртері** жаңа құбылыс болды.

Ішкі істер министрлігімен бірлесіп Құқықтық тәртіп органдарында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша 2019-2020 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары іске асырылуда. Оның мақсаты - сыбайлас жемқорлықты айтарлықтай азайту және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың табыстылығының басты факторларының бірі ретінде полицияға деген сенімді арттыру.

Агенттік **квазимемлекеттік секторда комплаенс** жүйесін дамытуға да күш салуда. Біз әрбір ұлттық компанияда тиімді комплаенс болуы тиіс екеніне сенімдіміз. Бұл ретте мұндай қызметтердің жұмысы ережелердің сақталуын техникалық бақылаумен ғана шектелмеу керек. Ең алдымен олар адалдық қағидатын насихаттап, жұмыстың этикалық аспектілеріне көбірек көңіл бөлуі тиіс.

"Адалдық алаңы" жобасы аясында әлеуметтік нысандар мен инфрақұрылым **бюджетін пайдалану тиімділігін** бағалау мақсатында "Парламентаризмді дамыту қоры" ҚҚ бастамасымен және Нидерланды елшілігінің қаржылық қолдауымен **"Ашық бюджеттің интерактивті картасы"** (publicbudget.kz) енгізілді.

Қазіргі уақытта карта Нұр-Сұлтан қаласында жұмыс істейді, қараша айында республика бойынша бюджет туралы мәліметті орналастыру жоспарланып отыр.

«Саналы ұрпақ»

Проектным офисом «Саналы ұрпақ» ведется работа по формированию всеобщего неприятия коррупции в школах и ВУЗах.

В частности, создана **Лига академической честности**, объединившая **11 лидирующих организаций** высшего и послевузовского образования, свободных от коррупции. Кандидатами на вступление являются **еще 14**.

Агентство тесно работает с проектными офисами других государственных органов. Наглядным примером является **проектный офис на базе КАЗГЮУ им. М.С. Нарикбаева**, открытый в рамках меморандума о взаимном сотрудничестве Агентства и МОН РК по вопросам противодействия коррупции в системе образования.

Таким образом объединены усилия и потенциал двух ведомств в целях повышения прозрачности деятельности в системе образования. Общая цель – искоренение бытовой коррупции и повышение доверия граждан к системе образования, создание диалоговой площадки гражданского и государственного секторов в совместном решении проблем в сфере образования.

Для обеспечения объективности процесса и прозрачности в качестве наблюдателей на тестирования для поступления в магистратуру и докторантуру вузов и прохождения экзаменов в учреждения технического и профессионального образования привлечены члены специальных мониторинговых групп при Агентстве, представители проектных офисов «Адалдық алаңы» и общественных объединений.

В частности, к тестированию не допущено 25 подставных лиц. Уличены в списывании в ходе тестирования **1021 человек**, их результаты аннулированы.

В результате в доход госбюджета министерством науки и образования возвращается **2804 гранта** (на сумму **2 млрд. 77 млн. тенге**), на которые могли бы быть зачислены абитуриенты со слабой подготовкой и низким уровнем академической честности.

Отслеживается процесс предоставления комнат в общежитиях учебных заведений. В прошлом году выявлено **84 случая незаконного проживания** посторонних лиц, приняты соответствующие меры. Подобный мониторинг с участием гражданского общества будет продолжен до полного искоренения таких фактов. Также в этих целях поэтапно переводится в электронный формат процесс предоставления комнат в общежитиях.

Проводится разъяснительная работа по теме добропорядочности и усилению политики академической честности во всех учебных заведениях.

«Protecting business and investment»

В целях повышения доверия бизнеса и инвесторов к институтам государственной власти, а также защите их законных прав и интересов создан проектный офис «Protecting Business and Investments». Достижение цели ожидается путем сопровождения всех процессов, с которыми сталкивается предприниматель не только в рамках предпринимательской деятельности, но и в повседневной жизни.

Данная инициатива нашла широкую поддержку среди отечественных и иностранных инвесторов.

На сегодняшний день офисом ведется антикоррупционное сопровождение по **345 проектам** отечественных и зарубежных инвесторов на общую сумму свыше **11,6 триллионов тенге**.

Порядка **29%** сопровождаемых проектов – с участием **иностраных инвесторов** (Нидерланды, Швейцария, Великобритания, Япония, Франция, Россия, Турция, Германия, КНР, ОАЭ, Корея, Польша, Малайзия и др.).

Для сопровождения компании достаточно подписать соглашение, в рамках которого она обязуется вести честный бизнес.

С начала года **93%** поступивших обращений от предпринимателей и инвесторов **разрешены положительно** (576 из 618).

Мы глубоко погружаемся в каждый кейс, будучи **на связи 24/7**, и пресекаем все формы неправомерного административного давления на бизнес.

По линии правоохранительного блока защиты бизнеса от незаконного вмешательства госорганов за 2019 год выявлен 221 факт, привлекается к ответственности 155 лиц. Защищены права 210 предпринимателей.

В свою очередь, бизнес создает рабочие места, что положительно сказывается на социально-экономическом состоянии региона.

Все выявленные системные проблемы в работе бизнеса будут разрешаться в тесном взаимодействии с НПП «Атамекен».

В контексте усиливающейся региональной конкуренции за иностранные инвестиции данный проект вносит ощутимый вклад в повышение конкурентного преимущества Казахстана в Центральной Азии и стимулирует развитие в стране добропорядочной бизнес-среды.

Карта нақты уақыт режимінде қалалық объектілердің құрылысы, жөндеу және күтіп ұстау үшін бөлінген бюджет қаражаты туралы егжей-тегжейлі мәліметті көрсетеді. Кез келген азамат тәулігіне 24 сағат бойы анықталған бұзушылық туралы хабарлай алады.

Сондай-ақ жоба аясында халықтық қатысу бюджетін кезең-кезеңмен енгізу шеңберінде **"Бастамашы бюджет"** модулін құру пысықталуда.

Жобаның аясында сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет органдарының үйлестіруімен қоғамда парасаттылық мәдениетін үдемелі қалыптастыру мақсатында елімізде күн сайын сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағдарланудың, шамамен әртүрлі форматтағы шамамен 500-ге жуық іс-шарасы өткізілуде (еліміздің әр ауданында кемінде үшеу). Осылайша, ең қашық ауылдар мен кенттерді қоса алғанда, республиканың барлық елді мекендерінің тұрғындары сыбайлас жемқорлыққа қарсы насихатпен қамтылған.

Жоба бүгінгі күні **мемлекет пен қоғам арасындағы өзгеше «дәнекерге»** айналды, осының нәтижесінде қоғамдастық өкілдері сыбайлас жемқорлыққа қарсы жүргізіліп жатқан саясат тұрғысынан пікірін айтып қана қоймай, сонымен қатар оны іске асыруға тікелей қатыса алады.

Азаматтардың **7 мыңнан астам** өтініші (ағымдағы жылдың екінші тоқсанындағы) олардың «Адалдық алаңы» жобалық кеңселеріне деген сенімін көрсетеді, олардың үштен бірі өздерінің бұзылған құқықтарын толықтай қалпына келтірді және проблемалық сұрақтарын шешті.

«Protecting business and investment»

Бизнестің және инвесторлардың мемлекеттік билік институттарына сенімін арттыру, сондай-ақ олардың заңды құқықтары мен мүдделерін қорғау мақсатында «Protecting Business and Investments» жобалық кеңсесі құрылды. Кәсіпкерді тек кәсіпкерлік қызметі аясында ғана емес, сондай-ақ күнделікті өмірде бетпе-бет келетін барлық процестерде сүйемелдеу арқылы мақсатқа қол жеткізу күтілуде.

Аталған бастама отандық және шетелдік инвесторлар тарапынан кең қолдау тапты.

Бүгінгі таңда кеңсе отандық және шетелдік инвесторлардың жалпы сомасы **11,6 триллион теңгеден астам 345 жобасы** бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы сүйемелдеуді жүргізуде.

Ілеспе жобалардың шамамен **29%-ы** - шетелдік инвесторлардың қатысуымен (Нидерланды, Швейцария, Ұлыбритания, Жапония, Франция, Ресей, Түркия, Германия, ҚХР, БАӘ, Корея, Польша, Малайзия және т.б.).

Компанияны сүйемелдеу үшін адал бизнес жүргізуге міндеттелетін келісімге қол қою жеткілікті.

Жыл басынан бері кәсіпкерлер мен инвесторлардан түскен өтініштің **93%-ы** (587-нің 546-і) **оң шешімге** ие болды.

Біз **24/7 уақыт байланыста** бола отырып, әрбір кейске терең үнілеміз және бизнеске заңсыз әкімшілік қысымның барлық түрінің алдын аламыз.

Бизнесті мемлекеттік органдардың заңсыз араласуынан қорғаудың құқық қорғау блогының желісі бойынша 2019 жылы 221 факті анықталды, 155 тұлға жауапкершілікке тартылуда, 210 кәсіпкердің құқығы қорғалды.

Өз кезегінде бизнес жұмыс орындарын құрып, өңірдің әлеуметтік-экономикалық жағдайына оң әсер етеді.

Бизнес жұмысында анықталған барлық жүйелік проблемалар «Атамекен» ҰҚП-мен тығыз қарым-қатынаста шешілетін болады.

Шетелдік инвестициялар үшін өңірлік бәсекелестіктің күшеюі контекстінде бұл жоба Қазақстанның Орталық Азиядағы бәсекелестік артықшылығын арттыруға елеулі үлес қосады және елде парасатты бизнес ортаның дамуын ынталандырады.

Карта в режиме реального времени отображает детальные сведения о выделенных бюджетных средствах на строительство, ремонт и содержание городских объектов. Любой гражданин может сообщить о выявленных нарушениях 24 часа в сутки.

Также в рамках проекта прорабатывается создание модуля «Инициативный бюджет» в рамках поэтапного внедрения бюджета народного участия.

В целях форсированного формирования в обществе культуры добропорядочности в рамках проекта при координации органов антикоррупционной службы ежедневно по всей стране проводится порядка 500 разноформатных мероприятий антикоррупционной направленности (не менее трех в каждом районе страны). Таким образом, антикоррупционной пропагандой охвачены жители всех населенных пунктов республики, включая самые отдаленные аулы и села.

Сегодня проект стал своеобразным «мостом» между государством и обществом, благодаря которому представители общественности могут не только высказывать свою точку зрения по поводу проводимой антикоррупционной политики, но и непосредственно участвовать в ее реализации.

О доверии граждан к проектным офисам «Адалдық алаңы» свидетельствуют обращения **более 7 тысяч граждан** в этом году, треть из которых полностью восстановили свои нарушенные права и решили проблемные вопросы.

В целях эффективного распределения и экономии бюджетных средств продолжается трансформация государственных органов, медицинских, образовательных учреждений путем оптимизации штатной численности и излишних площадей, а также сокращения административных расходов.

Проводится работа по повышению **прозрачности государственных органов**. В формате open spase функционируют порядка 400 учреждений, до конца года планируется открыть еще 620 таких площадок по республике. Это также позволяет обеспечивать значительную экономию.

Открываются **сервисные акиматы** с удобными фронт-офисами (вплоть до районных акиматов и сельских округов). Около 2000 первых руководителей государственных учреждений пересели на первые этажи, еще столько же будет охвачено до конца года. В результате проведенной работы повышена комфортность в обслуживании жителей и обеспечены все необходимые условия облегченного доступа к информации.

Проводится **мониторинг выплаты адресной социальной помощи** населению. По результатам проведенного мониторинга установлены факты переплаты и некорректного назначения данного пособия.

Новым явлением стали открывающиеся по всей стране **киоски, магазины, кассы и турникеты честности**.

Реализуется **совместный с МВД План мероприятий на 2019-2020 годы по вопросам противодействия коррупции в органах правопорядка**. Его цель – осязаемое снижение коррупции и повышение доверия к полиции как одному из главных факторов успешности антикоррупционной политики.

Агентство направило усилия и на развитие системы **комплаенса в квазигосударственном секторе**. Мы уверены, что эффективный комплаенс должен быть в каждой национальной компании. При этом работа таких служб не должна сводиться лишь к техническому контролю соблюдения правил. Прежде всего они должны культивировать принципы добропорядочности и уделять больше внимания этическим аспектам работы.

В целях оценки **эффективности использования бюджета** социальных объектов и инфраструктуры под эгидой проекта «Адалдық алаңы» по инициативе ОФ «Фонд развития парламентаризма в Казахстане» и финансовой поддержке Посольства Нидерландов внедрена **«Интерактивная карта открытых бюджетов»** (www.publicbudget.kz).

В настоящее время карта действует в г. Нур-Султан, в ноябре планируется разместить сведения о бюджетах по всей республике.

«Саналы ұрпақ»

«Саналы ұрпақ» жобалық кеңсесі мектептерде және ЖОО-ларда сыбайлас жемқорлықты жаппай қабылдамауды қалыптастыру бойынша жұмыс жүргізеді.

Атап айтқанда, сыбайлас жемқорлықтан ада жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің **11 көшбасшы ұйымын** біріктірген **Академиялық адалдық лигасы** құрылды. Оған енуге **тағы 14** үміткер бар.

Агенттік басқа мемлекеттік органдардың жобалық кеңселерімен тығыз жұмыс істейді. Оған білім беру жүйесіндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша Агенттік пен ҚР БҒМ-нің өзара ынтымақтастық туралы меморандумы аясында ашылған М.С. Нәрікбаев атынд. ҚазГЮУ базасындағы жобалық кеңсе көрнекті мысал бола алады.

Осылайша, білім беру жүйесіндегі қызметтің айқындығын арттыру мақсатында екі ведомствоның күш-жігері мен әлеуеті біріктірілді. Ортақ мақсаты - тұрмыстық сыбайлас жемқорлықты жою және білім беру жүйесіне азаматтардың сенімін арттыру, білім беру саласындағы проблемаларды бірлесіп шешуде азаматтық және мемлекеттік секторлардың пікірталас алаңын құру.

Процестің объективтілігін және айқындығын қамтамасыз ету үшін магистратураға түсуге және техникалық және кәсіби білім беру мекемелеріне емтихандар тапсыруға арналған тестілеуге Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі жанындағы арнайы мониторингтік топтардың мүшелері, «Адалдық алаңы» жобалық кеңселері мен қоғамдық бірлестіктердің өкілдері байқаушылар ретінде тартылды.

Атап айтқанда, тестілеуге 25 жалған адам жіберілмеді. Тестілеу барысында көшіріп жазу үстінде **1021 адам** ұсталды, олардың нәтижесі жойылды.

Соның нәтижесінде Ғылым және білім министрлігі мемлекеттік бюджет кірісіне **2804 грант (2 млрд. 77 млн. теңге)** сомасында қайтаруда, оған академиялық адалдық деңгейі мен дайындығы төмен абитуриенттер алынуы мүмкін еді.

Оқу орындарының жатақханаларында бөлме беру процесі қадағаланады. Өткен жылы бөгде адамдар **заңсыз тұрған 84 оқиға** анықталып, тиісті шаралар қабылданды. Азаматтық қоғамның қатысуымен мұндай мониторинг осындай фактілер толық жойылғанға дейін жалғасатын болады. Сондай-ақ осы мақсатта кезең-кезеңімен жатақханалардан бөлме беру процесі электронды форматқа көшіріледі.

Барлық оқу орындарында парасаттылық және академиялық адалдық саясатын күшейту тақырыбы бойынша түсіндіру жұмыстары жүргізіледі.

Сыбайлас жемқорлықты түбегейлі жою парасаттылықтың жетілген қоғамдық мәдениеті болған жағдайда ғана мүмкін болады, бұл ауқымды ағартуды, қоғамда сенім атмосферасын құруды, Заңның рухы мен әрпін құрметтеуді бекітуді талап етеді.

Жоғары оқу орындарының студенттері үшін ҚР Президенті жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының базасында алғаш рет **парасаттылық жазғы мектебі** өткізіледі, оның мақсаты - жастар ортасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мінез-құлық моделін қалыптастыру және жаңа формациядағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы қозғалыстың жас өкілдерін дайындау болып табылады.

Агенттік **Transparency Kazakhstan**, ЕҚЫҰ және БҰҰДБ-мен бірлесіп бүкіл ел бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы жазғы мектептер іске асырылды.

Соның аясында **715 ерікті** сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қолданбалы құралдармен және кадамдық ұсынымдармен, сыбайлас жемқорлыққа қарсы тиімді ынтымақтастықтың нақты мысалдарымен, сыбайлас жемқорлықтың теріс салдарын жою үшін пайдалануға болатын стратегиялармен танысты.

Осы мектеп түлектері парасаттылық «елшісі» болған **500 белсендіні** қамтитын **лекторлар пулын** құрды. Ерікті негізде олар қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті, әдептілікті дамытуға бағытталған дәрістер, тренингтер өткізеді. Мәселен, **10 000-нан астам оқушы** (соның ішінде Арыс қаласының балалары) жазғы лагерьлерге белсенді қатыса отырып, рухани-адамгершілік қасиетін дамыту бойынша тренингтен өтті. Жалпы алғанда, парасаттылық мектептерінің қамтуы қазіргі уақытта шамамен **40 000 адамды** құрап отыр.

ДЕПАРТАМЕНТ ДОБРОПОРЯДОЧНОСТИ работает над продвижением соответствующей идеологии в контексте формирования антикоррупционной культуры и в тесном взаимодействии с госорганами и гражданским обществом (по принципу «от семьи до трудовой карьеры»).

Драйвером является проект **«Адалдық алаңы» («Регионы, свободные от коррупции»)**, в рамках которого также реализовываются направления «Protecting business and investments», «Саналы Ұрпақ» («Сознательное поколение»).

Главной целью проекта «Адалдық алаңы» является искоренение бытовой коррупции и исключение коррупционных рисков в социально-значимых сферах.

Задачи проекта:

- создание комфортных условий для граждан при оказании госуслуг;
- формирование антикоррупционной культуры;
- усиление общественного контроля;
- масштабное продвижение идеологии добропорядочности.

Идеология добропорядочности определена концептуальной основой усиления борьбы с коррупцией.

Добропорядочность является краеугольным камнем всей современной системы государственного управления, ориентированной на приоритет общественных интересов.

Это комплексное понятие, сочетающее в себе такие ценности, как честность, этичность, законность, неподкупность, благонадежность, нравственная устойчивость.

В ОЭСР реализуется концепция **публичной добропорядочности (public integrity)**. Речь идет об открытости, прозрачности и подотчетности государственных органов, зрелой антикоррупционной культуре граждан и надлежащей правоприменительной практике.

В своей деятельности мы опираемся на потенциал неправительственного сектора и экспертов.

В Агентстве создаются общественный и экспертный советы. В состав последнего кроме отечественных будут включены и зарубежные специалисты.

Разносторонняя консультационная поддержка помогает более комплексно подходить к разработке инновационных подходов как в противодействии коррупции, так и в масштабировании культуры добропорядочности.

Мы вывели на новый уровень взаимодействие с общественностью, значительно повысив его вовлеченность в нашу работу. У нас есть надежные партнеры в лице специальных мониторинговых групп (общественные активисты во всех регионах страны), Первого антикоррупционного медиацентра, общественного объединения «Жанару», ОФ «Фонд развития парламентаризма в Казахстане», молодежного крыла партии «Нур Отан», пула лекторов по культуре добропорядочности и др.

Повестка дня в области противодействия коррупции формируется с учетом мнения экспертов и запросов общества. Площадками обеспечения качественной обратной связи с населением и участия неправительственного сектора в формировании антикоррупционной политики стали Специальные мониторинговые группы и проектные офисы.

СЕРІКТЕСТІК ДЕПАРТАМЕНТІ қызметтің негізгі бағыттарын жариялау бөлігінде Агенттіктің бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара іс-қимылын қамтамасыз ету бойынша ақпараттық имидждік саясатын іске асырады, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықпен күрес мәселелері бойынша халықаралық ынтымақтастық аясында мемлекеттермен және халықаралық ұйымдармен ынтымақтасу бөлігінде Агенттіктің қызметін сүйемелдеуді қамтамасыз етеді.

Жұртшылықпен кері байланыс апта сайынғы баспасөз-конференцияларын өткізу, Агенттіктің әлеуметтік желілердегі ресми аккаунттарын жүргізу, қызметкерлердің түрлі коммуникациялық алаңдардағы сөз сөйлеуі, Агенттіктің іс-шараларына азаматтарды тарту арқылы жүзеге асырылады.

Біздің **халықаралық ұйымдармен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы жүргізіп жатқан жұмысымыздың** маңызы зор.

2019 жылғы 2 қыркүйекте Вена қаласында (Австрия) **БҰҰ мен Агенттік арасында өзара түсіністік туралы** меморандумға қол қойылды.

Мемлекет басшысы 2019 жылғы 27 тамыздағы «Қазақстан Республикасы мен Еуропа Кеңесі арасындағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекеттер тобы мүшелері өкілдерінің және бағалаушы топтар мүшелерінің артықшылықтары мен иммунитеттеріне қатысты келісімге қол қою туралы» № 139 Жарлыққа қол қойды. **ГРЕКО**-мен рәсімдеу **15 қазан** күні Страсбург қаласында (Франция) өтеді.

БҰҰ-ның Есірткі және қылмыс жөніндегі Жоғарғы Комиссары Басқармасының Өңірлік кеңесшісінің кеңсесін ашу туралы мәселе пысықталуда. Кеңесшінің Қазақстанда орналасуы сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты күшейтуге және өңір ішінде де, сыртқы әлеммен де халықаралық ынтымақтастықтың кеңеюіне қосымша серпін береді.

2-4 қазанда **Нұр-Сұлтан қаласында Халықаралық сыбайлас жемқорлыққа қарсы академия Ассамблеясының (ІАСА, Австрия) 8-отырысы** өтеді.

Бұрын Ұлттық бюрода жұмыс атқарған ЖЕДЕЛ-ТЕРГЕУ БӨЛІМШЕЛЕРІНІҢ қызмет ауқымы кеңейтілді.

Агенттік мемлекеттік секторда парақорлық, ысырап ету және ұрлау, лауазымдық өкілеттіктерін асыра пайдалану, қызметтік жалғандық жасау, кәсіпорлық қызметке кедергі жасау және т. б. фактілерін тексереді.

Ішкі резервтер есебінен ЕКІ ЖАҢА ДЕПАРТАМЕНТ құрылды. Олар **квазимемлекеттік сектордағы, сондай-ақ сот және құқық қорғау органдарындағы** сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын анықтаумен және тергеумен айналысатын болады.

Бұл шешім, біріншіден, мемлекеттік қатысумен зор қаражатты игеретін ұлттық холдингтер, компаниялар мен кәсіпорындардың қызметіндегі сыбайлас жемқорлықты жоюдың стратегиялық маңыздылығымен қабылданды.

Екіншіден, құқық қорғау және сот органдарындағы сыбайлас жемқорлық деңгейі қоғамның сеніміне селкеу түсіруде. Сыбайлас жемқорлық деңгейін азайтуда елеулі нәтижелерге қол жеткізген елдердің барлығы құқық қорғау органдарынан бастаған.

Осы құрылымдардағы жағдайды тездетіп өзгерту барлық салаларда сыбайлас жемқорлықты барынша азайтуға жарамды мультипликативті әсерді қамтамасыз етеді.

Центр в круглосуточном режиме реагирует на телефонные сообщения о коррупционных фактах, в том числе о совершенных или готовящихся правонарушениях, а также о случаях воспрепятствования предпринимательской деятельности.

Если ранее уголовные дела возбуждались на основании материалов оперативных разработок и документальных проверок со стороны контрольно-надзорных органов, то сегодня Агентство также полагается и **на сообщения неравнодушных граждан.**

При поступлении звонка о подозрении совершения коррупционного правонарушения оператор незамедлительно соединяет абонента с дежурным офицером Агентства, который регистрирует сообщение и принимает меры оперативного реагирования.

Таким образом каждое сообщение своевременно проверяется. При наличии достаточных оснований начинается досудебное расследование.

Количество уголовных дел, открытых по результатам поступивших сообщений через call-центр, увеличивается. Если в течение всего прошлого года было **возбуждено 32 дела**, то за **8 месяцев т.г.** уже зарегистрировано **41** досудебное расследование.

Лицам, сообщившим о факте коррупционного правонарушения или иным образом, оказывающим содействие в противодействии коррупции, выплачивается **единовременное денежное вознаграждение** в случае, если в отношении виновного лица вступило в законную силу постановление суда о наложении административного взыскания или обвинительный приговор.

* Поощрение устанавливается в следующих размерах:

- по административным делам о коррупционных правонарушениях – 30 МРП;
- по уголовным делам о коррупционных преступлениях небольшой тяжести – 40 МРП;
- по уголовным делам о коррупционных преступлениях средней тяжести – 50 МРП;
- по уголовным делам о тяжких коррупционных преступлениях – 70 МРП;
- по уголовным делам об особо тяжких коррупционных преступлениях – 100 МРП.

ҚЫЛМЫСТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ШАРАЛАР

2019 жылғы 1 қаңтардан бері
Әшкереленді
882 тұлға

Қылмыстық қорғау және сот органдарында
2019 жылғы 1 қаңтардан бері
77 кәсіпор

1 885

Қылмыстық құқық
бұзушылық
тіркелді

олардың ішінде сыбайлас
жемқорлық үшін:

3/4 (1 399)

Аяқталды **80% іс**
Қорғалушылар: 4,8 млрд теңге
оның **47%-ы**
сотқа жолданды

Анықталған залал
2 есеге өсті
2018 жылғы 8 аймен
салыстырғанда
21,2 млрд

Өтелді

95%

169,5 млрд теңге

Қылмыстық процестің қарсаңындағы кәсіпорындар мен кәсіпкерлердің арасындағы қарызындағы ұтыстардың саны 1,7-ге (118 000 000 теңге) азайды. Қылмыстық процестің қарсаңындағы кәсіпорындар мен кәсіпкерлердің арасындағы қарызындағы ұтыстардың саны 118 000 000 теңге.

Қылмыстық процестің қарсаңындағы кәсіпорындар мен кәсіпкерлердің арасындағы қарызындағы ұтыстардың саны 118 000 000 теңге.

Анализ коррупционных рисков признан экспертами ОЭСР как эффективный превентивный механизм в противодействии коррупции.

С начала 2019 года анализы проведены в Министерстве труда и социальной защиты населения, АО НК «ҚазАвтоЖол», Национальном центре экспертизы лекарственных средств Министерства здравоохранения, Комитете ветеринарного контроля и надзора Министерства сельского хозяйства, Комитете государственных доходов по линии таможи, Национальном олимпийском комитете, Комитете госматрезерва Министерства национальной экономики.

В трех случаях из семи анализ коррупционных рисков проведен по инициативе самой организации. Это ярко говорит о меняющемся отношении к коррупции и формировании в обществе культуры ее неприятия.

Такая заинтересованность руководства госорганов в искоренении причин и условий, способствующих совершению коррупционных правонарушений, позволяет отходить от ведомственных интересов и определять именно те пути решения проблемных вопросов, которые максимально четко соответствуют потребностям общества.

По итогам проведенных анализов вырабатываются конкретные меры по устранению выявленных причин и условий коррупции.

Результаты анализов открыто и широко обсуждаются на республиканском уровне совместно с представителями общественности.

В заслушиваниях посредством видеоконференцсвязи принимают участие территориальные подразделения Агентства и анализируемого госоргана, акиматы, члены специальных мониторинговых групп, региональных палат предпринимателей «Атамекен».

Такой подход рассмотрения итогов анализов позволяет учитывать мнение регионов, реагировать на их потребности, давать точечные поручения по решению тех или иных проблем.

В современных условиях любой госорган может рассчитывать на успех только при реальной и действенной поддержке со стороны общества. Эффективное противодействие коррупции, в частности, возможно лишь при активном участии населения.

Call-центр Агентства 1424 оказывает бесплатную информационно-консультационную поддержку гражданам. Операторы отвечают на вопросы о деятельности агентства, принимают жалобы, предложения и отклики на деятельность антикоррупционной службы и ее сотрудников, разъясняют порядок поступления на работу.

АГЕНТТІКТІҢ КАДР САЯСАТЫН ЖАҢҒЫРТУҒА мән берілді.

Максат – жоғары білікті мамандарды тарту және жұмыстағы қызметкерлердің құзыреттерін дамыту арқылы адами капитал сапасын айтарлықтай арттыру.

Біз өз жұмысымызда озық тәжірибелер мен заманауи технологияларға ғана емес, сонымен қатар алғашқы кезекте, **адами капиталды дамытуға** назар аударамыз.

Іріктеу кезінде шетелдік оқу орындарының түлектеріне, «Болашақ» бағдарламасының стипендиаттарына, магистр және PhD докторы дәрежесін иеленгендерге басымдық беріледі.

Агенттік Жастар жылы аясында **«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің 30 жаңа тұлғасы»** атты рекрутингтік жобаны іске асыруда. Аталған жоба Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет қызметкерлерінің жаңа буынын қалыптастыруға жасалатын алғашқы қадам болып табылады.

Яғни, кешегі күнгі студенттерден біз әділдік, парасаттылық және сенімділік құндылықтарының негізінде жоғары кәсіби мамандарды шыңдап, даярлайтын боламыз.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі жұмыстың көп аспектілі және күрделі сипатын ескере отырып, Агенттіктің жаңа құрылымында **жеке құрамды үздіксіз оқыту және біліктілігін арттыру орталығы** құрылатын болады.

Көшбасшылық, креативтілік, азаматтарға бағдарлану, шешендік шеберлік, топтағы жұмыс және басқа да дағдыларды дамытуға екпін жасала отырып, қызметкерлердің мансаптық жолы және біліктілігін арттыру кезеңінде оқыту жүйесі жолға қойылуда.

4. АГЕНТТІКТІҢ ЗАҢНАМАЛЫҚ БАСТАМАЛАРЫ

Ағымдағы жылы 20 мамырда Мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаевтың төрағалығымен мемлекеттік органдар басшыларының және республикалық маңызы бар облыстар мен қалалар әкімдерінің қатысуымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі мәжіліс болып өтті.

Агенттікке мемлекеттік органдармен бірлесіп, сыбайлас жемқорлыққа қарсы бірқатар шаралармен қатар біріктірілген шешімдер әзірлеу тапсырылды.

Қазіргі уақытта **сыбайлас жемқорлық деңгейін түпкілікті азайтуға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы реформалардың жаңа пакетін дайындау бойынша кешенді жұмыс жүргізілуде**, олар осы жылдың соңына дейін іске асырылатын болады.

Мемлекеттік органдардың бірінші басшыларының (әкімдердің) отставкаға беру институтын енгізу

Басшылар олардың бағыныштыларының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін, соттың айыптау үкімі немесе ақталмайтын негіздер бойынша қылмыстық істі тоқтату туралы шешім күшіне енгеннен кейін, отставкаға беруге міндетті болады. Осындай тізбе айқындалатын және заңнамалық түрде бекітілетін болады.

Нормативтік-құқықтық актілердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы сараптамасын қалпына келтіру

Тиісті түзетулер Сенаттың қарауында.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы сараптама жөніндегі жауапты органды, оны жүргізу тәртібін, сонымен қоса үкіметтік емес ұйымдарды тарта отырып, Үкімет жеке заңға тәуелді актімен айқындайтын болады.

Заңсыз баю үшін жауапкершілікті енгізу

Шығыстардың кірістерге айтарлықтай сәйкес болмағандығы үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілікті белгілеуді болжайды.

Расталмаған кірістерді мемлекеттің пайдасына өндіріп алу, ал мемлекеттік қызметшілерге қатысты бұған қоса жұмыстан босатуды қолдану ұсынылады. Сонымен қоса, бұдан бұрын заңсыз баюымен байланысты жұмыстан босатылған тұлғалар соңғы үш жылдың ішінде мемлекеттік қызметке қабылдана алмайды.

Мемлекеттік қызметшілердің кірістері мен шығыстары туралы декларацияларды жариялау міндеттілігі

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңмен мемлекеттік қызметшілердің декларацияларды жариялау бойынша жекелеген санаттары айқындалған.

Барлық мемлекеттік қызметшілер үшін осы міндеттемені енгізу мақсатында, декларациялары жариялануға тиіс тұлғалардың тиісті тізбесі «Б» корпусының мемлекеттік қызметшілерімен, сондай-ақ әскери қызметшілермен, құқық қорғау және арнайы органдар қызметкерлерімен толықтырылатын болады.

ДЕПАРТАМЕНТ ПРЕВЕНЦИИ занимается проведением антикоррупционного мониторинга, анализом коррупционных рисков и их последующим устранением, осуществляет комплексную работу по сокращению административных барьеров и бюрократических процедур.

Антикоррупционный мониторинг позволяет держать руку на пульсе и выявлять «болевые точки», влияющие на социальное самочувствие наших граждан.

Для этого осуществляется системный контроль публикаций в СМИ, интернет-пространстве, социальных сетях. Вопросы, вызывающие обеспокоенность населения, незамедлительно находят реакцию с нашей стороны.

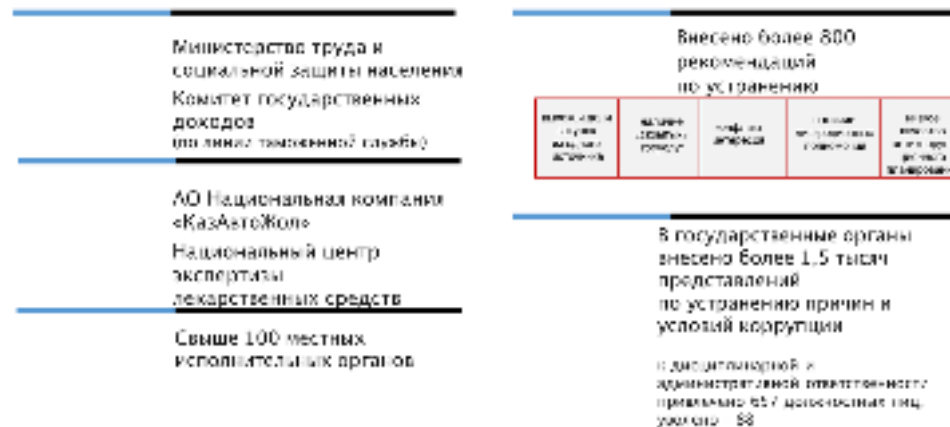
В настоящее время усовершенствованы подходы по проведению такого мониторинга. Приказом Председателя Агентства определены **две его формы – циклический и тематический**.

Первая форма нацелена на мониторинг постоянно повторяющихся, циклических событий в жизни общества, например, ежегодное выделение субсидий на сельхозработы, проведение ЕНТ, распределение грантов и др.

Вторая форма мониторинга направлена на изучение проблемных вопросов в той или иной сфере. Это может быть введение новой законодательной нормы, оказывающей влияние на общество, либо проблемы определенной целевой группы.

АНАЛИЗ КОРРУПЦИОННЫХ РИСКОВ

(за 8 мес. 2019 г.)

3. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АГЕНТСТВА

С учетом озвученных ценностей сформирована структура Агентства, при этом за основу взята модель наиболее **успешных зарубежных антикоррупционных органов**.

Только **рациональное сочетание** предупреждения, просвещения и мер уголовно-правового характера позволит добиться решительного перелома в сфере противодействия коррупции.

Новая структура Агентства отражает приоритетность **превенции коррупции**. Поэтому для усиления данного направления создано **три новых департамента** с учетом современных реалий и потребностей общества.

ПРЕВЕНЦИЯ – ПРИОРИТЕТ АГЕНТСТВА

Парасаттылыққа тексеру институтын Integrity Check (Testing) енгізу
Бұл құқық қорғау және бақылау-қадағалау органдарының қызметкерлеріне қатысты ерекше өндіріс аясында (құпия әдістермен) және соттың санкциясымен қатаң түрде жүзеге асырылатын қызметтік тексерістің аналогы.

Мыналар сияқты теріс пайдаланулардан қорғау кепілдіктерін заңнамалық белгілеу ұсынылады:

- тексеріс кезеңін шектеу (1 айдан көп емес);
- белгілі бір уақыт аралығында бір ғана тұлғаға қатысты тексерісті қайтадан өткізуге тыйым салу (екі жылда кемінде бір рет).

Тестіленуші (тексерілуші) пара, өзге де пайда мен артықшылықтар алуға келісімін білдірген жағдайда, жұмыстан босатылады. Бұл ретте, оған қатысты соңғы үш жыл бойы мемлекеттік лауазымдарды атқаруға тыйым белгіленетін болады.

Жария құқықтағы заңды тұлғалар институтын енгізу және оларға жекелеген мемлекеттік функцияларды беру

«Атамекен» ҰКП заң жобасының тұжырымдамасын әзірлеуді бастады. Бұдан басқа, Қазақстанда жұмыс істейтін, мемлекеттік органдар болып табылмай жария функцияларды іске асыратын және жария құқықтағы заңды тұлғаларға жатқызылуы мүмкін ұйымдарға (мысалы, республикалық бағалаушылар палатасы, сот орындаушылары және басқасы) талдау жүргізілуде.

Ұлттық экономика министрлігінің жанынан аталған мәселені барынша жан-жақты пысықтайтын жұмыс тобы құрылды.

Квзимемлекеттік секторда комплаенс-қызметтер институтын енгізу

Бұл институт жекелеген ұлттық компанияларда жүзеге асырылуда. Оны заң жүзінде реттеу ұсынылады. Комплаенс-қызметтер туралы үлгі ережені Агенттік бекітетін болады.

Сыбайлас жемқорлық фактілері туралы хабарлағаны үшін азаматтарды көтермелеудің сараланған жүйесін енгізу

Параның немесе залалдың сомасы 2,5 млн. теңгеден асатын қылмыстар бойынша сот үкімімен белгіленген, бірақ шекті деңгейден көп емес, параның немесе келтірілген залал сомасының 10%-ы етіп белгілеу ұсынылады (мәселен, 10 млн. теңге).

5. «TRANSPARENCY KAZAKHSTAN» ЖЕЛІСІ БОЙЫНША ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚТЫҢ ЖАЙ-КҮЙІНІҢ МОНИТОРИНГІ

БҰҰ Даму бағдарламасының қаржылық қолдауымен жүзеге асырылған "Қазақстандағы сыбайлас жемқорлықтың жай-күйінің мониторингі" зерттеуі аясында Transparency Kazakhstan сарапшылары қала, облыс және аудан орталықтары деңгейінде 9 000 респондентке сауал қойды және "Ашық диалог" порталына келіп түскен 568 өтінішті зерделеді.

Осылайша, респонденттердің жартысынан астамы, атап айтқанда 54,4%-ы соңғы жылдары сыбайлас жемқорлық деңгейінің төмендегенін атап өтті. Сонымен қатар, сұралғандардың әрбір оныншысы ғана мәселені пара арқылы шешу қажеттігіне тап болған.

Бизнес-қоғамдастықтағы оң көріністі атап өткен жөн. Атап айтқанда, сұралған кәсіпкерлердің 76%-ынан астамы Қазақстанда пара бермей, тек құқықтық салада жұмыс істей отырып, өз бизнесін дамытуға болады деп есептейді.

Азаматтар мен бизнес-қауымдастықтың пікірінше сыбайлас жемқорлық деңгейін төмендету бойынша Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі (72,4%), Үкімет (62,8%), Нұр-Отан партиясы (54,7%) және бұқаралық ақпарат құралдары (52,1%) ең жоғары сенімге және ықпалға ие.

Создан **уникальный коммуникационный фирменный стиль** Антикоррупционной службы.

Ниже представлены эмблема (герб) и коммуникационный логотип Агентства.

Эмблема сочетает в себе наш **коммуникационный логотип** и беркута с национального флага внутри щита, а снизу обозначены ценности Агентства – **справедливость, добропорядочность, доверие**. То есть герб транслирует нашу приверженность этим ценностям.

Исходя из ценностей, мы определили фирменные цвета:

- Небесный – символизирует **справедливость**, стремление к совершенству, обновлению, балансу.
- Белый – **добропорядочность**, ассоциируется с чистотой, неподкупностью, невинностью.
- Синий – **доверие**, безопасность и уверенность.

2. ВИДЕНИЕ, МИССИЯ И ЦЕННОСТИ АГЕНТСТВА

Коллегиально сформулирована **миссия Агентства**.

Ее реализация предполагает изменение подходов, мышления и всего привычного алгоритма действий.

Все инициативы Агентства реализуются через основные четко определенные **ценности**.

ВИДЕНИЕ	ОТКРЫТЫЙ, ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ И ЭФФЕКТИВНЫЙ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫЙ ОРГАН, ЗАЩИЩАЮЩИЙ ГРАЖДАН И ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ИНСТИТУТЫ КАЗАХСТАНА ОТ КОРРУПЦИИ
МИССИЯ	ИСКОРЕНЯТЬ КОРРУПЦИЮ ВО ИМЯ БЛАГОПОЛУЧИЯ НАРОДА КАЗАХСТАНА
ЦЕННОСТИ	СПРАВЕДЛИВОСТЬ. ДОБРОПОРЯДОЧНОСТЬ. ДОВЕРИЕ.

Сауал жүргізу нәтижесі бойынша сондай-ақ адамдар жемқорлықпен жиі кездесетін өңірлер мен мемлекеттік органдар анықталды, сонымен қатар біршама сыбайлас жемқорлық жайлаған мемлекеттік лауазымдардың тізбесі, сыбайлас жемқорлық мәмілелерінің типтік себептері мен мән-жайы, пара сомасы жасалды.

Азаматтардың пікірінше, мәселелерді көбінесе Жамбыл, Атырау, Алматы, Маңғыстау, Қарағанды, Қызылорда облыстары мен Алматы қаласында биресми жолмен шешуге тура келеді.

Әскери комиссариаттар, мемлекеттік балабақшалар, азаматтық хал актілерін тіркеу бөлімдері (АХАЖ), кеден жемқорлық жайлаған мемлекеттік органдар ретінде белгіленген.

Азаматтар пара беруге мәжбүрлеген 70-тен астам себепті айтты. Ең көп таралғаны - жақсы маманда емделу, жұмысқа орналасу, жер телімін ресімдеу, баланы балабақшаға орналастыру және жол жүру ережелерін бұзу.

Кәсіпкерлердің пікірінше, Алматы, Нұр-Сұлтан, Шымкент, Алматы, Маңғыстау, Қарағанды, Атырау, Қызылорда облыстары жемқорлық жайлаған өңірлер болып табылады.

Бизнес көбінесе салық органдарында, жер қатынастары басқармаларында, аудандық әкімдіктерде, полицияда, өртке қарсы қызметте және кеденде сыбайлас жемқорлықпен жиі кездеседі. Көп жағдайда кәсіпкерлер рұқсат беру құжатын ресімдеу, өрт қауіпсіздігін тексеру, жер учаскесін алу және оны кейіннен құрылыс үшін ресімдеу, кедендік тексеру кезінде мәселелерді бейресми түрде шешуге мәжбүр.

Респонденттердің сыбайлас жемқорлыққа тартылуына өтініш беру жиілігі емес, алушының осы қызметке қызығушылық дәрежесі әсер ететінін атап өткен жөн. Сұралғандардың үштен екісі, егер қандай да бір ведомствоның қызметкері пара алғысы келсе, онда ол мәселенің шешімін әдейі созып, сөзбұйдаға салып, лауазымдық өкілеттілігін арттыратынын мәлімдеді.

Сұралғандар көп жағдайда мәселені бейресми шешуге бөлім мамандары деңгейінде қол жететінін мәлімдеді. Бұл ретте пара сомасы 500-ден бастап 500 000 теңгеге дейінгі аралықта өзгереді.

Сыбайлас жемқорлық кейстерінің палитрасын "Ашық диалог" порталынан шағымын талдау толықтырды. Шағымдардың 19,8%-ында өтініш берушілер мемлекеттік органдарға жүгінген кезде сыбайлас жемқорлыққа тап болғандығы туралы ақпарат бар.

Негізінен бұндай дабылдар Түркістан, Солтүстік Қазақстан, Қызылорда, Алматы облыстарынан, Алматы, Нұр-Сұлтан, Шымкент қалаларынан келіп түседі. Сыбайлас жемқорлық оқиғасының көпшілігі полиция, мемлекеттік ауруханалар мен емханалар, Салық департаменті қабырғасында, жеке сот орындаушыларына және мемлекет қатысатын компанияларға жүгінген кезде орын алған.

Алаяқтық, ұрлық, лауазымдық өкілеттілігін арттыру, біліксіздік фактілеріне тергеу жүргізу кезінде сөзбұйдаға салу, салақтық, формализм, аталған тұжырымдармен жауап беру, әрекетсіздік практикасы кеңінен таралған.

Көбінесе өтініш берушілер ішкі істер, денсаулық сақтау, әділет, еңбек және әлеуметтік қорғау министрлерінің, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің төрағасы мен Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті төрағасының, Ақмола, Түркістан, Қостанай, Алматы облыстары мен Нұр-Сұлтан қ. әкімдерінің блогтарына шағым білдірген.

1. ОБ ОБРАЗОВАНИИ АГЕНТСТВА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ

В целях дальнейшего совершенствования системы государственной службы и противодействия коррупции 13 июня 2019 года Указом Главы государства №12 **Национальное бюро по противодействию коррупции** преобразовано в **Агентство Республики Казахстан по противодействию коррупции (Антикоррупционную службу)**.

Согласно Указу, Агентство является независимым правоохранительным органом, наделенным исключительными **комплексными компетенциями в противодействии коррупции**, в то время как Национальное бюро являлось ведомством в составе Агентства Республики Казахстан по делам государственной службы и противодействию коррупции.

Агентство по противодействию коррупции призвано усилить борьбу с коррупцией и повысить эффективность ее превенции.